

2. McClelland D. C., Burnham D. H. Power is the great motivator. *Harvard Business Review*. 1976. Vol. 54. Iss. 2. P. 100–110.

Festinger L., Carlsmith, J. M. Cognitive consequences of forced compliance. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*. 1959. Vol. 58. Iss. 2. P. 203–210.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-94>

ПРИНЦИПИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Зубко Віталій Олександрович

*здобувач кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізького національного університету
м. Запоріжжя, Україна*

Питання визначення принципів продовольчої безпеки в Україні наділено актуальністю, з огляду на те, що забезпечення національної безпеки в сфері харчування є одним з ключових завдань держави, яке включає в себе контроль якості продуктів харчування, запобігання розповсюдженню контрафактної продукції, а також забезпечення доступності до здорової і якісної їжі для населення. Тому дотримання принципів продовольчої безпеки є важливим завданням для забезпечення здоров'я та добробуту громадян.

Принципи є загальнообов'язковими та становлять найважливіші елементи будь-якого правового явища. У них зосереджений світовий досвід історії та розвитку права, досвід певної цивілізації. Принципи – це вихідні положення, які закріплюють об'єктивні закономірності суспільного життя. Їх провідна роль забезпечується прямим чи непрямым їхнім закріпленням у нормах права [1, с. 48], [2, с 3].

Визначення поняття «принципи продовольчої безпеки» в Україні не закріплено на нормативному рівні. Водночас в окремих законах, положеннями яких врегульовано питання продовольчої безпеки вживається слово «принципи», зокрема в Законі України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» [3] та Законі України "Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» [4] Так, аналіз положень Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» дає можливість виокремити такі принципи, про які йдеться у цьому законі, серед яких: 1) принципи системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках для окремих видів харчових продуктів та/або

потужностей, до яких належать: ідентифікація небезпечних факторів; визначення критичних контрольних точок на етапах, на яких контроль управління є визначальним; установлення критичних меж у критичних контрольних точках, які дають змогу відрізнити прийнятність харчового продукту від неприйнятності з точки зору його безпечності; проведення процедур моніторингу в критичних контрольних точках; запровадження коригувальних дій; розроблення процедур валідації і верифікації; розроблення документів та ведення записів відповідно до виду діяльності та обсягів виробництва; 2) принцип мовчазної згоди [3].

Відповідно до Закону України "Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції" виокремлено систему принципів на яких ґрунтується державна політика у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, серед яких: 1) законності; 2) паритетності та рівності; 3) відкритості; 4) координації; 5) сталого розвитку; 6) об'єктивності; 7) взаємоузгодженості економічних інтересів операторів, суспільства і держави; 8) додержання вимог екологічної безпеки у сфері органічного виробництва та/або обігу органічної продукції; 9) визнання свободи господарської діяльності у сфері органічного виробництва та/або обігу органічної продукції [4].

Отже, визначення сутності категорії принципи продовольчої безпеки вищеозначені закони, на жаль не містять, водночас вказують на те, що принципи продовольчої безпеки в Україні можуть включати такі аспекти, як: контроль якості продуктів, дотримання санітарних норм, ефективний контроль за процесами виробництва та постачання, надання інформації споживачам про склад і якість продуктів, а також сприяння дієвому регулюванню галузі харчової промисловості.

Водночас система принципів продовольчої безпеки в Україні повинна базуватися на таких засадах як: 1) принцип профілактики, який полягає у забезпеченні безпечності харчових продуктів на всіх етапах виробничо-збутового ланцюга; 2) принцип ризик-орієнтованого підходу, який полягає в оцінці та управлінні ризиками, пов'язаними з безпечністю харчових продуктів; 3) принцип простежуваності, який полягає у можливості відстеження харчових продуктів на всіх етапах виробничо-збутового ланцюга; 4) принцип співробітництва та взаємодії який полягає у налагодженні співпраці між державними органами, виробниками, постачальниками та споживачами для забезпечення продовольчої безпеки; 5) принцип доступності, який полягає у наданні доступу усіх верств населення до достатньої кількості безпечної та поживної їжі. Це передбачає як фізичну доступність (наявність продуктів у магазинах), так і економічну доступність (здатність придбати необхідні продукти); 6) принцип безпечності, який полягає у

тому, що продукти харчування повинні відповідати встановленим стандартам якості та безпеки, тобто бути безпечними для споживання. Це означає відсутність шкідливих речовин, бактерій та інших забруднень, які можуть призвести до харчових отруєнь та інших захворювань; 7) принцип поживності, який полягає у збалансованості раціону харчування та забезпеченні організму усіма необхідними речовинами. Їжа повинна забезпечувати організм усіма необхідними поживними речовинами для підтримки здоров'я та активного життя (в тому числі вітамінами, мінералами, білками, жирами та вуглеводами); 8) принцип стійкості, який полягає у тому, що система продовольчої безпеки повинна бути стійкою до зовнішніх впливів, таких як кліматичні зміни, природні катаклізми та економічні кризи, що передбачає розвиток різноманітних видів сільського господарства, створення резервів продовольства та диверсифікацію джерел постачання; 9) принцип соціальної справедливості, який полягає у спрямуванні забезпечення продовольчої безпеки на всі верстви населення, особливо на вразливі групи: дітей, літніх людей, людей з інвалідністю та внутрішньо переміщених осіб.

Висновки. Продовольча безпека є одним з найважливіших аспектів національної безпеки України. Для її забезпечення необхідні спільні зусилля держави, бізнесу та громадянського суспільства. Реалізація зазначених заходів дозволить не лише подолати наслідки війни, а й створити стійку та ефективну систему продовольчої безпеки на довгострокову перспективу.

Важливо розуміти, що продовольча безпека – це не лише питання виробництва та постачання продуктів харчування, а й питання соціальної справедливості, економічного розвитку та екологічної стійкості.

Обґрунтовано, що система принципів продовольчої безпеки в Україні повинна базуватися на принципах: профілактики; ризик-орієнтованого підходу; простежуваності; співробітництва; доступності, безпечності, поживності, стійкості, соціальної справедливості. Їх дотримання сприятиме формуванню ефективної продовольчої безпеки в державі.

Література:

- 1.Макеєва О. М. Принципи правової комунікації: теоретико-правові аспекти. *Юридичний вісник*. Повітряне і космічне право. 2018. № 1. С. 48-53.
2. Бабенко А. М., Борисова О. О., Шаповалова І. О., Принципи права: поняття та класифікація. *Прикарпатський юридичний вісник*. Випуск 3(44), 2022 http://pjbv.nuoua.od.ua/v3_2022/1.pdf

3. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України 23.12.1997 р. № 771/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції: Закон України від 10.07.2018 р. № 2496-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-95>

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА У МІСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Сауляк Руслан Володимирович

аспірант кафедри цивільного права

Національний університет

«Одеська юридична академія»

м. Одеса, Україна

Загальні принципи реалізації фізичними особами свого права на здійснення індивідуального будівництва на земельній ділянці, яка перебуває у їх власності або користуванні, визначаються нормами статті 375 ЦК України. З цього приводу, у наукових колах звертають увагу на те, що у положеннях ЗК та ЦК України визначення юридичної сутності права фізичних осіб на здійснення індивідуального будівництва на належній їм земельній ділянці, визначається порізному. Так, у відповідності до положень статті 90 ЗК України: «власники земельних ділянок мають право споруджувати будинки, виробничі та інші будівлі та споруди» [2]. Водночас, положеннями статті 357 ЦК України зазначається, що: «власник земельної ділянки має право не лише зводити на ній будівлі та споруди, а й створювати закриті водоймища, здійснювати перебудову, а також дозволяти будівництво на своїй ділянці іншим особам» [5].

Отже, як звертається увага, якщо брати порівняння положень зазначених нормативних актів стосовно використання фізичними особами свого права на здійснення індивідуального будівництва на земельній ділянці, яка перебуває у їх власності або у користуванні, положення ЦК України більш ширше визначає перелік об'єктів індивідуального будівництва, які фізична особа може збудувати на